

TILTAKSPLAN – SØLEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE 2026 - 2030

TILTAK – KANALISERING AV FERDSEL FOR Å IVARETA VERNEVERDIENE OG VEIDEKULTUREN

Tiltak nr	Beskrivelse av tiltak	Samarbeids-aktører	Ansvarlig	Prioritering	Finansiering	Tidsom
1 + 26	Utvikle Rendalstunet som hovedinformasjonspunkt og innfallsport for Sølen LVO. Se tiltak nr. 25 for nærmere beskrivelse					
2 + 28	Etablere hovedinnfallsport ved Gravåsen som startpunkt for tur til Sølen. Prioritere dette som hovedsti til Sølentoppen . Se beskrivelse av tiltak nr. 27					
3	Hovedstien restaureres på de stedene det har oppstått stor slitasje og stien overvåkes framover.					
4	Holde de rolige og mer villmarkspregede områdene rolige og ikke markedsføre eller merke turer til de fjelltoppene/områdene som i dag er mindre brukt jf. kart.Hindre økt ferdsel i de viktigste funksjonsområdene for rendalsren i sårbare områder og sårbare perioder, som vårvinter og kalvingsperioden og kuftingsområder sommerstid. Unngå økt ferdsel i hekkeperioden for våtmarksfugl og rovfugl og kanalisere ferdsel bort fra sårbare områder.					
5	Følge med på utvikling av stiene og kulturminnene i landskapsvernområdet ift. slitasje, behov for omlegging av traseer, lede vann mm. Gjennomføre ferdselstillinger årlig.					
6	Ta ned skilt på stien fra Åkrådalen gjennom Vesle Sølenskaret til Sølenskaret og tone ned informasjon om denne stien. Lede folk ut fra Mefurua og langs stien som går på sørsiden i stedet.					
7	Fjelltoppene Akshaugen, Tannvola og Envola er attraktive turmål i dag. Følge med på slitasje, vardebygging og utvikling av bruken av disse turmålene. De bør ikke markedsføres ytterligere, men er fine turmål slik de brukes i dag.					
8	Årlig dialog med Turgruppa i RIL om ti på topp turmål og Stolpejakt. Fjerne turmål på Ut.no etter sesongen. Dialog med Ut.no og andre apper som legger ut turmål.					
9	Bistå med å tilrettelegge gode turmål bygdenært i randsonen til fjellet for å avlaste trykket innover i mer sårbare områder. Eksempel er nærstiene rundt grendene og sti – og løypenettet på Vestkjølen. I tett dialog med kommunen i forhold til sårbart naturmangfold her.					

10	Ved revisjon av kommunen sin sti – og løypeplan bør sti- og løypenettet gjennomgås og ses på med bakgrunn i ny kunnskap om sårbarhet for naturverdiene og turkart oppdateres i henhold til dette.					
11	Gjennomgå tomtereserven (planvask) i randsonen til landskapsvernområdet og leveområdet for rendalsren ved neste revisjon av kommuneplanens arealdel.					
12	Det må ikke tilrettelegges for økt hundekjøring vinterstid ut over omfang og tidsrommet for Femundløpet eller ta hull på nye områder med skiløyper. Viktig med dialog med Renselskapet om oppkjøring av påsketraseen.					
13	Kanaliserer sykling og anbefalte sykkelturner til seterveier utenfor leveområdet til rendalsren.					
14	Stiene til Sølentoppen er merket med retningsskilt i henhold til Rendalen kommune sin skiltprofil ved startpunkter og i stikryss. Vedlikeholde retningsskiltene og gjøre skriften mer tydelig.					
15	Tilrettelegge sti fra veien i øst ned til Sølensjøen for de som besøker området med kano/kajakk for å kanalisere ferdselen vekk fra hyttene.					
16	Følge med på leirplasser langs vann og vassdrag og avgrense der det er stor slitasje. Følge med på søppel og om det blir behov for utkjøring av ved.					
17	De gamle ferdselsveiene er gps-plottet og merkes med opprinnelig merking i form av små varder, ikke maling. Det lages egne kart for disse historiske veiene, men de legges ikke ut på Ut.no eller fremheves på ordinære kart. Derimot stimuleres det til at lokalbefolkning og hyttefolk blir kjent med kulturhistorien gjennom tematurer og ti på topp på disse ferdselsårene. På den måten ivaretas de, uten at det blir for store forstyrrelser for sårbart dyreliv. Fjerne merking som har maling og erstatte med gammel merking etter hvert.					
18	Tre fokusområder hvor det jobbes sammen med hyttefolket, grunneiere, Renselskapet, kommunen og verneområdeforvaltningen for å se på hvilke nærstier til hyttefeltene/setrene som bør prioriteres og som er minst sårbare. Områdene er Veslesetra/Envola/Skånborket/Misterdalen, Nysetra/Fiskevollen/Mefurua og Gravåsen.					
19	Tydelig skilting og anvisning av bobiler, campingvogner og annen parkering i henhold til skiltplan.					
20	Dialog med veistyrene om åpningstider på fjellveiene. Dette er en mulighet veistyrene har for å styre ferdsel, spesielt i den sårbare tida på våren og som kan sikre lengre tid med ro i fjellet. Mulig å differensiere ved å gjøre unntak for de som er næringsutøvende og ved gjennomføring av jakt. Informere om at skutere ikke skal henses på parkeringsplass sommerstid.					

21	Ved Mefurua og på Nysetra ved Mistra er det populært å telte, noe som medfører slitasje. Følge med på utviklingen, avgrense og tilrettelegge bedre for den type bruk på noen avgrensede plasser. Henvise til parkeringsplassene ved Veslesetra og Søvollen for lengre tids opphold.					
22	Lage retningslinjer for bruk av drone spesielt i tidsrom det er ekstra sårbart som hekke – yngleperioden.					
23	Utsiktspunktet ovenfor grustaket ved Stonga stenges for parkering, men kan tilrettelegges som et fint sted å se Sølen. Parkering ledes nedenfor i grustaket og parkering her avgrenses for å hindre økt slitasje.					
24	De massetakene som er nedlagt er delvis revegetert og tilbakeført. Følge med på utviklingen av bruken av disse i forhold til slitasje og behov for ytterligere revegetering.					
25	Gjennomføre tiltak i skjøtselsplan for å ivareta verdiene knyttet til seterlandskapet, anskaffe elektroniske bjeller til ammekubesetning og informere om fjerning av strømtråder og hvordan oppføre seg der det er beitedyr i fjellet.					

TILTAK – INFORMASJON, FORMIDLING OG OPPLEVELSE

Tiltak nr	Beskrivelse av tiltak	Samarbeids-aktører	Ansvarlig	Prioritering	Finansiering	Tidsrom
26 + 1	Utvikle Rendalstunet som innfallsport og informasjonspunkt for Sølen LVO. Informasjonstavler, natursti (universelt utformet), bål plass med benker og «lade sti» og nærstier i Østagenda/Bergset. Samarbeide med Anno Museum og kulturpunkt.					
27	Sette opp veiskilt som viser til informasjon om verneområder ved Rendalstunet jf. skiltplan.					
28 + 2	Utvikle innfallsport ved Gravåsen. Oppgradere parkeringsplass, utedo, gapahuk, benker, informasjonstavler, Barnas natursti, restaurere ljør bua og sette opp portalskilt.					
29	Sette opp veiskilt inn til Gravåsen i henhold til skiltmal for verneområder.					
30	Info – og formidlingspunkt ved Mefurua, utedo, parkering, teltplasser. Mefurua bør kun ha sommerdrift, ikke helårsdrift av hensyn til sårbare områder og sårbare tidsrom for dyrelivet.					

31	Utarbeide stedstilpasset informasjon på informasjonstavlene som plasseres på de mest brukte utfartspunktene i henhold til skiltplan.					
32	Jobbe videre med ideen om besøkscenter ved Rendalstunet med temaet Innlandsfisk og sikre arealer for utstillinger og formidling av natur- og kulturarven.					
33	Utarbeide brosjyre om Sølen LVO i henhold til merkevaren for Norges nasjonalparker.					
34	Utarbeide hjemmeside i henhold til merkevaren som gir god informasjon til de besøkende og som samtidig ivaretar sårbare områder.					
35	Jf. kommunikasjonsplan være aktiv gjennom året på både hjemmeside og sosiale medier med informasjon om sporløs ferdsel, hva som er lov innenfor verneområdet, forvaltning mm.					
36	Utarbeide temabasert informasjon om sporløs ferdsel, kulturminner, sårbart fugle- og dyreliv, seterlandskapet, hvordan ferdes i reinsfjellet mm. Reinsvennlig ferdsel og informasjon som kan styre ferdsel i sårbare perioder og sårbare områder.					
37	God dialog gjennom året med Renselskapet, Turgruppa, hundekjørermiljøet, grunneiere, reiselivsaktører, hyttefolk og kommunen. Ha årlige møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg. Kunnskapsdeling er viktig.					
38	Utvikle informasjonsmateriell til de åpne buene som ved Sandbu.					
39	Informasjon om båndtvangbestemmelsene. Oppfordre kommunen til å sette ekstraordinær båndtvang i sårbare områder og sårbare perioder av hensyn til fugle- og dyrelivet.					
40	Årlig gjennomføre skoleprosjekt for mellomtrinnet på skolene i Rendalen, og bidra inn på valgfag reiseliv på ungdomstrinnet.					
41	Sølen verneområdestyre er medarrangør på Veidekulturfestivalen i Rendalen som arrangeres årlig første helga på september.					
42	Ferdigstille utstillingen «Landskap i endring» og «Renselskapet gjennom 100 år»					
43	Ivareta og restaurere de gamle vardene. Uønskede varder rives og det informeres om at de gamle vardene skal stå, de skal ikke bygges om eller merkes. Det lages en oversikt over opprinnelige varder					
44	Utarbeide byggeskikkveileder for seter – og utmarksbebyggelsen og kartlegge eksisterende utmarks- og seterbebyggelse.					
45	Bistå i restaureringen av Nydammen og utvikle informasjon for dette kulturmiljøet.					

46	Overvåke og utarbeide informasjon om fangstanlegg og andre kulturminner i området. Tilrettelegge og kanalisere ferdsel til noen utvalgte kulturminneturmål i områder som ikke er sårbare.					
47	Informere om ivaretagelse av særpregede og døde trær, bålbrenning mm					
48	Ta initiativ til temakvelder/dager med formidling av fisketradisjoner, utmarksslått, byggeskikk og andre kulturminnefaglige tema.					
49	Innarbeide rutiner for befaring og dialog før hogst innenfor landskapsvernområdet for å sikre ivaretagelse av kulturminner og særpregede og døde trær og lite kjøreskader.					
50	Utebelysning på hytter og seter skal unngås for å unngå lysforurensing. Informere og lage retningslinjer for dette.					

TILTAK – LOKAL VERDISKAPING BYGDENÆRT OG STYRKE SAMARBEID MELLOM AKTØRENE I OMRÅDET

Tiltak nr	Beskrivelse av tiltak	Samarbeids-aktører	Ansvarlig	Prioritering	Finansiering	Tidsom
51	Bidra til å gjennomføre vertskapskurs, naturveiledning og utvikling av guidehefte om natur- og kulturverdiene som kan formidles på Rendalstunet, men også for tematurer. Kunnskapsbasert materiale til formidling.					
52	Stimulere til at det etableres nettverk for kunnskapsutveksling og kunnskapsheving blant reiselivsaktørene. Årlige dialogmøter. Delta i aktuelle fora for utvikling av Opplev Rendalen og bærekraftig reiseliv/reisemål. Etablere nettverk for å styrke kunnskap, bevissthet og samarbeid.					
53	Utarbeide kriterier for bruk av tilhørighetslogo og stimulere til bruk av tilhørighetslogo for bedrifter som oppfyller kriteriene.					
54	Forankre og distribuere besøksstrategi til grunneiere og brukerinteressene i området.					
55	Utarbeide retningslinjer for organisert ferdsel og bruk av drone for å sikre god dialog med aktørene.					
56	Årlig dialog med Løypelag, Turgruppa, Renselskapet, hundekjøremiljøet, toppturskiløpere, kommunen, fylkeskommunen, grunneiere, hyttefolk og brukerinteressenter i området – gjennom rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.					

57	Fremheve de lokale bedriftene som formidler seterulturen, utmarksbruk, kulturminner og kulturhistorie, lokal mat og overnatting.					
58	Utarbeide en kommunikasjonsplan /formidlingsplan					

TILTAK – KARTLEGGING OG OVERVÅKING

Tiltak nr	Beskrivelse av tiltak	Samarbeidsaktører	Ansvarlig	Prioritering	Finansiering	Tidsom
59	Overvåke og kartlegge slitasje og søppel på de mest brukte stiene og leirplassene sammen med at det gjennomføres ferdselstillinger årlig.					
60	Oppdatert kartlegging av våtmarksfugl i området.					
61	Oppdatert kartlegging av leirplasser rundt Sølensjøen. Følge med på utviklingen av slitasje og om det blir behov for utkjøring av langved på enkelte plasser.					
62	Bistå for å få gjennomført en kartlegging /kvalitetsnorm for hele rensstammen sitt leveområde sett i sammenheng med Tolga Østfjell villreinområde. Få mer kunnskap om reinens arealbruk, renstrekk over fv. 217 og påvirkning av ferdsel generelt innenfor leveområdet.					
63	Brukerundersøkelse hvert 5-10 år.					
64	Kartlegge og følge utviklingen av motorisert ferdsel innenfor området, både sommer og vinter.					
65	Tålegrenseanalyse og besøksstrategi for kommunen og regionen.					
66	Observasjonsstudier i sosiale medier og i felt av informasjons- og tilretteleggingstiltak.					
67	Indikatorer på verdiskaping: Oversikt på utvikling av overnattingsdøgn i og i randsonen til verneområdet, jakt- og fiskekortsalg, utvikling i reiselivsprodukter som guiding, naturveiledning og organiserte turer etc.					